

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הסרת חסמים במקצועות הרישוי והרישום לעולים חדשים

מוגש לוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: צח בן-יהודה

אישור: שרון סופר, ראש צוות בכירה

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

כ"א באדר א' תשע"ו

1 במרס 2016

מסמך זה נכתב לקראת דיון של ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות בנושא הסרת חסמים בקליטת העלייה מצרפת ב-2 במרס 2016. דיוני הוועדה בנושא זה מתקיימים בהמשך לדיונים המשותפים של ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות ושל ועדת העבודה, הרווחה והבריאות שעקבו אחר יישום החלטת ממשלה מס' 2225 מ-23 בנובמבר 2014, בדבר הסרת חסמים בתעסוקת עולים בעלי מקצועות בתחום הבריאות.¹ יובהר שלאור הדיונים המשותפים של שתי הוועדות במסגרתם נידונו מקצועות הרישוי בתחום הבריאות ולאור סקירה קודמת של מרכז המחקר והמידע של הכנסת על המקצועות הללו, שבמסגרתה נסקרו הפעולות שהוטלו על משרדי הממשלה הרלוונטיים לעניין הסרת חסמים בתעסוקת עולים וננקטו על-ידיהם,² המקצועות האלה לא ייסקרו במסמך זה.

עידוד עלייה וקליטה מוצלחת הם חלק מהאתגרים העומדים בפני החברה בישראל. קליטה מוצלחת של עולה תלויה ביכולתו להשתלב במישורי חיים מגוונים, ואחד המרכזיים שבהם הוא תחום התעסוקה. חשיבות התעסוקה נובעת הן מהאפשרות של הגשמה עצמית הגלומה בה, והן מהיות התעסוקה מקור להתבססות כלכלית. יתר על כן, התעסוקה משפיעה על ממדים נוספים של הקליטה, כגון לימוד השפה העברית, יצירת קשרים חברתיים ותחושת השתייכות, ואפשרות של המשכיות בקריירה שבה עסק העולה בארץ המוצא. מנקודת מבט כלל-חברתית, השתלבות אפקטיבית בתעסוקה היא דרך למקסם את תרומת העולה להתפתחות הכלכלית-חברתית של המדינה ומשמשת דרך למניעת מצבים שבהם עולים הופכים להיות תלויים במדינה או נתמכים על-ידיה.³

על-פי כמה וכמה חוקים יש מקצועות שהעיסוק בהם בישראל יוחד לבעלי מקצוע שהורשו לעסוק בהם. כדי לעסוק במקצועות האלה נדרש רישום או רישוי של בעל המקצוע אצל הגורם שמונה לכך על-פי החוק. יש להבחין בין **מקצועות רישום**, שהחוק בישראל הגדיר היקף לימודים הנדרש כדי לעסוק בהם, **למקצועות רישוי**, שלגביהם החוק בישראל דורש השלמת לימודים, תקופת התמחות ובחינות הסמכה.⁴ יש מגוון גדול של מקצועות רישוי או רישום בישראל, והם באחריותם של משרדי ממשלה או גופים אחרים שהוסמכו לכך בחקיקה הרלוונטית. לא נוכל להקיף במסמך זה את מלוא מקצועות הרישוי והרישום בישראל, ועל כן המסמך מתמקד במקצועות האלה: עריכת-דין, ראיית-חשבון, וטרינריה, הנדסה, אדריכלות, הנדסאות, חשמלאות, ניהול תיקי השקעות, ייעוץ השקעות ושיווק השקעות. בין המקצועות הדורשים רישוי בישראל שלא ייסקרו במסמך זה: עבודה סוציאלית, שמאות מקרקעין, תיווך מקרקעין, נהיגה מקצועית (כגון נהיגת אוטובוס, רכב כבד, הסעות) ועוד. אשר למורים, היות שתנאי הסף לקבלת רישיון הוראה מפורטים בחוזרי מנכ"ל ובתקנון שירות עובדי הוראה שמשרד החינוך מפרסם, מדובר במקצוע שאינו מוגדר לפי דרישות חוק, ועל כן לא ידובר בו במסגרת מסמך זה.⁵

¹ החלטת הממשלה מס' 2225, **בנושא: הסרת חסמים בתעסוקת עולים בישראל**, 23 בנובמבר 2014; ישיבה משותפת של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות וועדת העלייה והקליטה בנושא: רישוי מקצועות לעולים חדשים, **פרוטוקול מס' 99 של ישיבת ועדת העבודה, הרווחה והבריאות, ופרוטוקול מס' 43 של ישיבת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות**, 24 בנובמבר 2015.

² פלורה קוך דבידוביץ', **יישום סעיפי החלטת הממשלה מס' 2225 בדבר הסרת חסמים בתעסוקת עולים בעלי מקצוע בתחום הבריאות**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 בנובמבר 2015.

³ מאיר-סג'ווינט-מכון ברוקדייל, **המשרד לקליטת עלייה, המרכז לחקר קליטת עלייה, דפוסי השתלבות בתעסוקה של עולים חדשים גילאי 22–64**, יהודית קינג, אברהם וולדה-צדיק, ספטמבר 2006, בעמ' 1.

⁴ משרד הכלכלה והתעשייה, **אגף רישום ורישוי עיסוקים**, תאריך כניסה: 17 בפברואר, 2016; שם, האגף לרישום ורישוי עיסוקים, **חוברת מידע** (ללא תאריך הפקה), תאריך כניסה: 17 בפברואר, 2016.

⁵ הרחבה על תנאי הסף להוראה ראו: אתי וייסבלאי, **מעמד המורה בישראל ובמדינות ה-OECD – הכשרה, הסמכה, שכר ותנאי עבודה**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 באפריל 2013.

מהנתונים שנמסרו למרכז המחקר והמידע של הכנסת ממשרד העלייה והקליטה עולה כי בשנים 2012–2015 עלו לישראל 4,423 עולים חדשים בעלי מקצועות רישוי (שאינם מקצועות הרפואה) ממדינות מוצאם. מהגופים המוסמכים לתת רישיונות במקצועות הרישום והרישוי נמסר כי באותן השנים הוסמכו כ-50 עולים חדשים בממוצע כעורכי-דין בכל שנה, כחמישה עולים חדשים קיבלו רישיון קבוע לעסוק ברפואה וטרינרית ותשעה קיבלו רישיון זמני לעסוק בוטרנריה; כ-48 עולים חדשים בממוצע לשנה נרשמו כמהנדסים או אדריכלים, 14 בממוצע לשנה נרשמו כהנדסאים וטכנאים מוסמכים ו-21 עולים בממוצע לשנה קיבלו רישיון חשמלאי. ממועצת רואי-החשבון ומהרשות לניירות ערך נמסר כי אין בידיהם נתונים על מספר העולים שהוסמכו לעסוק במקצועות הרישוי שבסמכותם. יצוין כי בחלק ממקצועות הרישוי התקבלו נתונים על **תושבים חוזרים**, כלומר ישראלים שלמדו בחו"ל ומבקשים לחזור לישראל ולעבוד במקצוע שרכשו. בהחלטת הממשלה 2225 הוטל על משרד העלייה והקליטה להקים מרכז מידע לעולים ולתושבים חוזרים במגוון שפות כדי לתת מידע על הנדרש לעוסקים במקצועות השונים, על כן במקרים שבהם התקבלו הנתונים על תושבים חוזרים, הם יפורטו במסמך.

כחלק מהסקירה במסמך זה פורטו גם העלויות הכספיות הישירות הנדרשות מעולים חדשים כדי לקבל רישיון לעסוק במקצועות הרישוי. יודגש כי חלק מהעלויות, כמו אגרות בחינת הסמכה, אגרת רישום ראשונית או אגרה שנתית, חלות על כל מי שמבקש לעסוק במקצוע, וחלק מהעלויות, כגון בחינות ייעודיות לעולים, תרגום מסמכים או תרגום הבחינה, חלות בעיקר על עולים חדשים. יש לציין כי על-פי החלטת הממשלה 2225, משרד העלייה והקליטה נותן סיוע כספי לעולים בהליכי הוצאת הרישיון בישראל, וכן, למשל, החזר הוצאות תרגום מסמכים בסכום שעד 4,000 ש"ח לעולה. נוסף על כך, משרד העלייה והקליטה מפעיל קורסי עברית ייעודיים למקצועות הרישוי ומסייע בהפעלתם או במימונם של קורסי הכנה לבחינות ההסמכה במקצועות הרישוי. ממשרד העלייה והקליטה נמסר שהעלות הממוצעת של הסיוע שהמשרד נותן לרישוי עולה בעריכת-דין היא 41,400 ש"ח, לרואה-חשבון העלות הממוצעת היא 50,000 ש"ח ולרופא וטרינר העלות היא 37,000 ש"ח, ובשנים 2012–2015 ניתנו יותר מ-300 ואוצרים (שוברים) למימון ההשתתפות בקורסי הכנה שאינם מטעם משרד העלייה והקליטה לעולים במקצועות האדריכלות, ההנדסה והחשמל.

לצורך כתיבת המסמך פנה מרכז המחקר והמידע של הכנסת לארגוני עולים בארץ בבקשת מידע על קשיים וחסמים שעולים בעלי מקצועות רישוי ורישום נתקלים בהם, וכן הצעות לדרכים שבהן אפשר להקל על העולים בהליכי הרישוי. עיקרי הדברים של הארגונים הללו יוצגו בחלקו האחרון של המסמך.

1. פעילות משרד העלייה והקליטה

משרד העלייה והקליטה אוסף נתונים על משלחי היד של עולים חדשים. מידע זה נאסף מהעולים בעת הגעתם לישראל, בעת קבלת מעמד של עולה הם מתבקשים לציין את משלח ידם. נתוני המשרד מבוססים גם על עולים שקיבלו מהמשרד סיוע בתעסוקה לקראת השתלבותם בשוק העבודה בישראל. יש להדגיש כי לא כל העולים מדווחים על משלח ידם, חלקם מציינים כי הם אקדמאים ללא פירוט נוסף, חלקם רואים בעלייה הזדמנות לעבור הסבה מקצועית ואינם מעוניינים להמשיך ולעבוד במקצוע המקורי ועל כן אינם מדווחים עליו וחלקם אינם מוכנים להתחיל את הליך הרישוי הנדרש בארץ, למשל מפאת גילם, ולפיכך נתוני המשרד אינם מלאים. לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בדק משרד העלייה והקליטה את

נתוני העולים החדשים בקבוצת הגיל 20–65 בעלי מקצועות רישוי (שאינם מקצועות הרפואה⁶) שעלו בשנים האחרונות, והם מוצגים בטבלה שלהלן.

טבלה מס' 1 – עולים חדשים בני 20–65 שדיווחו על היותם בעלי מקצועות רישוי (שאינם מקצועות הרפואה) ועלו בשנים 2012–2015 ⁷					
תחום / שנת עלייה	2012	2013	2014	2015	סך הכול
גנן ילדים	61	43	49	38	191
חשמלאי	32	25	54	36	147
טכנאי חשמל	32	16	47	40	135
מהנדס ואדריכל	204	201	371	405	1,181
מורה (יסודי, על יסודי, חינוך גופני, חינוך מיוחד, מוזיקה, פרטי, אומנויות)	339	282	294	274	1,189
מורה דרך, מדריך והסברה	9	8	4	8	29
מורה מקצועי (הנדסה ואדריכלות, מדעי החברה והרוח, מדעי הטבע, נהיגה)	35	29	20	23	107
נהג (אוטובוס, מונית, מכונית מסחרית, משאית סמיטריילר)	78	70	108	112	368
סוכן ותיווך נדל"ן	10	14	13	15	52
סוכן ותיווך ניירות ערך	1	1	1	2	5
עובד סוציאלי	36	35	29	11	111
עורך-דין, משפטן	155	173	213	179	780
רואה-חשבון	50	37	61	40	188
סך הכול	1,042	934	1,264	1,183	4,423

לפי הטבלה, בשנים 2012–2015 נרשמו במשרד העלייה והקליטה 4,423 עולים חדשים בעלי מקצועות רישוי (שאינם מקצועות הרפואה), 26.7% מהם מהנדסים ואדריכלים, 26.8% מהם מורים ו-17.6% עורכי-דין או משפטנים.

האגף לתעסוקת עולים חדשים במשרד העלייה והקליטה אחראי לפיתוח וקידום תוכניות לשילוב עולים חדשים ותושבים חוזרים בשוק העבודה בישראל⁸ ומסייע לעולים חדשים בעלי מקצועות רישוי במגוון כלים, ובהם: בניית תוכנית תעסוקתית, הכוונה והסברה על תהליכי הרישוי בארץ באמצעות יועצי קליטה אישיים; מימון ותרגום מסמכים נוטריוניים עד סך 4,000 ש"ח; הפעלת קורס הכנה לבחינות רישוי ומימונו, מימון ואוצ'ר (שובר) להשתתפות בקורסים שאינם מופעלים על-ידי גורם ממשלתי מרוכז; ארגון קורסי עברית מתקדמת מקצועית (עברית תעסוקתית)⁹ בהיקף 350 שעות לימוד; החזר דמי אגרת בחינות;

⁶ נתונים על מספר העולים בעלי מקצוע בתחום הבריאות שעלו לישראל בשנים 2012–2015 ראו: פלורה קוך דבידוביץ', [יישום סעיפי החלטת הממשלה מס' 2225 בדבר הסרת חסמים בתעסוקת עולים בעלי מקצוע בתחום הבריאות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 בנובמבר 2015.

⁷ רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 בפברואר 2016.

⁸ משרד העלייה והקליטה, [תעסוקה](#), תאריך כניסה: 28 בפברואר 2016.

⁹ [אולפן לעברית תעסוקתית](#) – לימודי עברית עם אוריינטציה תעסוקתית שמודגשים בהם ההיבטים המקצועיים. הכיתות מורכבות על בסיס ההשתייכות המקצועית של העולים, למשל כיתות למהנדסים וכיתות לרופאים. משרד העלייה והקליטה, [עברית תעסוקתית](#), תאריך כניסה: 22 בפברואר 2016.

סיוע בדמי קיום לזכאים במהלך קורס עברית מתקדמת וקורס מקצועי והחזר דמי נסיעות במהלך קורס עברית לרישוי ועברית מתקדמת.¹⁰ בטבלה שלהלן פירוט מספר העולים שהשתתפו בקורסים ייעודיים של משרד העלייה והקליטה לסיוע בשוק התעסוקה בשנים האחרונות. יצוין כי בטבלה מצוינים קורסים במגוון מקצועות, לא כולם מקצועות רישוי ורישום הנסקרים במסמך זה.

טבלה מס' 2 – נתונים על מספר העולים שהשתתפו בקורסי עברית ובקורסי הכנה לשוק התעסוקה בישראל בהפעלת משרד העלייה והקליטה או קיבלו שוברים בעבור השתתפות בקורסים כאמור, 2012–2015 ¹¹						
שנה	משתתפים בקורס עברית תעסוקתית (שאינה מיועדת למקצועות הרישוי)	משתתפים בקורס עברית מקצועית (רפואית, לעורכי-דין ולרואי-חשבון)	משתתפים בקורסי רישוי והסמכה (רפואיים ולא רפואיים)	משתתפים בקורסי התאמה-סדנאות לחיפוש עבודה (שאינם מיועדים למקצועות רישוי)	משתתפים בקורסי הסבה מקצועית לאקדמאים (אחיות, הסבת אקדמאים עובדים סוציאליים)	משתתפים בקורסי הכשרה מקצועית (מקבלי וואוצ'רים)
2012	1,700	138	782	685	90	2,353
2013	1,700	166	783	765	95	1,895
2014	2,356	158	911	457	70	2,601
2015	1,960	212	806	512	111	3,268
סך הכול	7,716	674	3,282	2,419	366	10,117

לפי הטבלה, בשנים 2012–2015 השתתפו בקורסי עברית תעסוקתית ומקצועית ובקורסי הכנה לרישוי, הסבה מקצועית לאקדמאים וסדנאות לחיפוש עבודה כ-14,500 עולים חדשים, ומשרד העלייה והקליטה סייע בחלוקת וואוצ'רים (שוברים) לכ-10,000 עולים חדשים שהשתתפו בקורסי הכשרה מקצועית שהפעילו גורמים אחרים. יצוין כי אין למשרד העלייה והקליטה נתונים על מספר העולים שניגשו בסופו של דבר לבחינות במקצועות הרישוי והרישום, ונתונים אלו, עשויים להיות ברשות הגופים הייעודיים.

יצוין כי במסגרת החלטת הממשלה 2225 אומצו המלצות צוות בין-משרדי להסרת חסמים המעכבים תעסוקת עולים בישראל. בסעיף 6 להחלטה זו הוטל על משרד העלייה והקליטה ליישם חלק מההמלצות האלה. לצורך זה החל המשרד בביצוע מחקר רב-שנתי על הצלחת עולים בתהליכי הרישוי.¹² המשרד פועל להנגשת מידע לעולים ולתושבים חוזרים על שוק העבודה בישראל, וכך, למשל, הורחב המידע המתפרסם [באתר האינטרנט של משרד העלייה והקליטה](#) למגוון שפות (עברית, רוסית, צרפתית, ספרדית ואנגלית). כמו כן הוטל על המשרד לקיים מנגנון סיוע כספי לעולים לצורך השתתפות בעלות תרגומים נוטריוניים הנדרשים להסדרת רישיון לעסוק במקצועם בישראל, ולהפעיל קורסי הכנה למערך הבחינות והמיון של שירות המדינה.¹³

¹⁰ רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 בפברואר 2016.

¹¹ ש.ם.

¹² ש.ם.

¹³ הרחבה ראו: פלורה קוך דבידוביץ', [יישום סעיפי החלטת הממשלה מס' 2225 בדבר הסרת חסמים בתעסוקת עולים בעלי מקצוע בתחום הבריאות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 בנובמבר 2015.

2. עורכי-דין

לשכת עורכי-הדין פועלת מכוח [חוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961](#), ובין תפקידיה רישום, פיקוח ובחינת מתמחים במקצוע עריכת-דין, הסמכת עורכי-דין חדשים, ניהול מרשם של עורכי-דין זרים הנותנים שירותים משפטיים בישראל ועוד.¹⁴ סעיף 24 לחוק לשכת עורכי-הדין קובע שאדם כשיר להיות עורך-דין אם הוא בעל השכלה משפטית גבוהה, עבר תקופת התמחות ועמד בבחינות הלשכה. חוק לשכת עורכי-הדין מבחין בין אדם בעל תעודת בוגר במשפטים ממדינה זרה, אדם בעל רישיון לעריכת-דין ובעל ותק של שנתיים לפחות בעבודה כעורך-דין או בתפקיד שיפוטי בארץ המקור, ואדם בעל רישיון לעריכת דין במדינה זרה המבקש לפעול כעורך-דין זר בישראל.

בדרישות לקבלת רישיון עורך-דין בישראל מעולה שבידיו תעודת בוגר במשפטים ממדינה זרה נכללות פתיחת תיק בלשכת עורכי-הדין והצגת מסמכים מקוריים או מתורגמים על-ידי נוטריון, ובהם דיפלומה, ציונים או אישור מהמדור להכרה בתארים זרים מהאוניברסיטה העברית בירושלים על הכרה בתואר. נוסף על כך, על העולה לעבור התמחות בת שנה¹⁵ במשפטים ובחינות הסמכה של לשכת עורכי-הדין, הכוללות בחינה בכתב ובחינה בעל-פה.¹⁶ יצוין כי סעיף 26 לחוק לשכת עורכי-הדין קובע כי אדם בעל תעודת בוגר במשפטים שלמד בחוץ-לארץ רשאי להירשם כמתמחה במשפטים לאחר שהוכיח ידיעה מספיקה בשפה העברית ועמד בבחינות הלשכה ב"דיני מדינת ישראל" פרט לבחינות שקיבל פטור מהן. אפשר לרשום אדם כזה גם אם לא עמד בשתיים מהבחינות ב"דיני מדינת ישראל". מדובר בתשע בחינות הקבועות [בתקנות לשכת עורכי-הדין \(סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל ובמקצועות מעשיים\), התשכ"ג-1962](#): דיני חיובים ודיני עבודה וביטוח סוציאלי; דיני קניין; דיני משפחה וירושה; דיני העונשים וסדר הדין הפלילי; דיני מסחר א' (תאגידים); דיני מסחר ב' (פשיטת רגל, פירוק, שטרות, מסים ונושאים מסחריים אחרים); סדר הדין האזרחי ואתיקה מקצועית; דיני חוקה ומינהל ובחינה בעברית.

הדרישות לקבלת רישיון עורך-דין בישראל מעולה שהוא בעל רישיון לעריכת-דין ובעל ותק של שנתיים לפחות בעבודה כעורך-דין או בתפקיד שיפוטי בארץ המקור כוללות פתיחת תיק בלשכת עורכי-הדין והצגת מסמכים מקוריים או מתורגמים (אם אינם בשפה האנגלית) ומאומתים על-ידי נוטריון, כגון דיפלומה, תעודת הסמכה, תעודת יושר מקצועית או אישור על היעדר תלונות והרשעות משמעותיות (Certificate of Good Standing), והוכחת ותק בעבודה כעורך-דין במדינת המקור. כמו כן עליו לעמוד בתשע הבחינות האמורות בדיני מדינת ישראל, ובכללן בחינה בעברית, לעבור התמחות בת שנה ולעמוד בהצלחה בבחינות ההסמכה. סעיף 38(א) לחוק לשכת עורכי-הדין קובע שאדם שהוסמך כעורך-דין בחוץ לארץ ושימש לפחות חמש שנים כעורך-דין או בתפקיד שיפוטי והתחיל את התמחותו בתוך עשר שנים מיום עלייתו ארצה פטור מבחינת ההסמכה.

הדרישות מעולה חדש בעל רישיון לעריכת-דין זר המבקש להיות מורשה לפעול כעורך-דין זר בישראל הן רישום במאגר עורכי-הדין הזרים שבלשכת עורכי-הדין המנוהל מכוח פרק 8 לחוק לשכת עורכי-הדין. במונח "עורך-דין זר" הכוונה היא ליחיד או תאגיד בעל רישיון לעסוק בעריכת-דין מחוץ לישראל שמרכז פעילותו הוא מחוץ לישראל, והוא נותן שירות משפטי בעניין הדין הזר בישראל. עורכי-דין אלו חייבים לציין בכל מסמך שהם עורכי-דין זרים ואת ארץ המקור, שבה הוסמכו. כדי להירשם במרשם עורכי-הדין

¹⁴ לשכת עורכי-הדין בישראל, [מטרות ותפקידים](#), תאריך כניסה: 21 בפברואר, 2016.

¹⁵ יצוין כי בימים אלה פועלת לשכת עורכי-הדין בסיוע שרת המשפטים להארכת תקופת ההתמחות לשנה וחצי.

¹⁶ רות סוכמן, ממונה תחום לשכה וקהילה, לשכת עורכי-הדין בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016.

הזרים יש להגיש בקשה להירשם במרשם, לעבור בחינה באתיקה מקצועית, להמציא אישור המעיד על ניסיון מקצועי של חמש שנים לפחות כעורך-דין או על ניסיון שיפוטי במדינת ההסמכה.¹⁷ במענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר מלשכת עורכי-הדין כי כיום רשומים 39 עורכי-דין זרים במרשם עורכי-הדין הזרים בישראל.¹⁸

בטבלה שלהלן מוצגים נתוני ההסמכה של לשכת עורכי-הדין בשנים 2010–2013, לפי מקום הלימוד.

טבלה מס' 3 – נתונים על הסמכת עורכי-דין חדשים שלמדו בישראל, ישראלים שלמדו בחו"ל ועולים חדשים, 2010–2013 ¹⁹				
שנה	נבחנים שלמדו בישראל	ישראלים שלמדו בחו"ל	עולים חדשים	סך הכול
2010	3,333 (96%)	93 (2.6%)	48 (1.4%)	3,472
2011	2,896 (97.2%)	30 (1%)	53 (1.8%)	2,979
2012	3,406 (97.4%)	40 (1.1%)	52 (1.5%)	3,498
2013	3,542 (97%)	52 (1.4%)	57 (1.6%)	3,651

מהטבלה עולה כי בשנים האמורות הוסמכו לעורכי-דין 210 עולים חדשים, ממוצע של כ-52 עולים בשנה, שהם כ-1.54% מכלל המוסמכים באותן השנים.

במענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר ממשרד העלייה והקליטה כי אגף התעסוקה שלו מפעיל קורסי הכנה לבחינות הרישוי של לשכת עורכי-הדין. הקורסים מתקיימים בשני מחזורים בכל שנה, ובכל מחזור משתתפים 20–50 עולים חדשים. בשנים 2012–2015 השתתפו בקורסי ההכנה הללו 168 עולים, ועלות כל מחזור לימודים למשרד היא 120,000–150,000 ש"ח. מ-108 העולים החדשים שהשתתפו בקורסים בשנים 2012–2015 (בנתון לא נכלל 60 עולים שהשתתפו בקורסים במחצית השנייה של שנת 2015) לא עברו את הבחינות במועד הראשון. יצוין כי אין למשרד העלייה והקליטה נתונים על עולים שניגשו למועדי בחינה נוספים.²⁰

¹⁷ רותי טוכמן, ממונה תחום לשכה וקהילה, לשכת עורכי-הדין בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016.

¹⁸ שם.

¹⁹ מלשכת עורכי-הדין נמסר כי אין ברשותה נתונים על מספר העולים שנגשו לבחינות ההסמכה ולא עברו אותן. שם. הנתונים בטבלה אותרו באתר לשכת עורכי-הדין; בקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת לקבל את נתוני ההסמכה לשנים 2014–2015 לא נענתה עד למועד הדיון בוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות. לשכת עורכי-הדין בישראל, [נתוני הסמכה ממרס 2013](#), תאריך כניסה: 14 בפברואר 2016, שם, [נתונים על מועמדים שהתקבלו כחברים בלשכה ממרס 2011](#), תאריך כניסה: 14 בפברואר 2016; שם, [נתונים על מועמדים שהתקבלו כחברים בלשכה משנת 2000](#), תאריך כניסה: 14 בפברואר 2016.

²⁰ רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

בטבלה שלהלן מוצגות העלויות הכספיות הנדרשות מעולה חדש כדי לקבל רישיון עורך-דין בישראל. יצוין כי חלק מהעלויות נדרשות מכל אדם המבקש לקבל רישיון עורך-דין, ללא תלות במקום לימודיו, למשל אגרת רישום מתמחה, אגרת בחינות הסמכה בכתב או בעל-פה ורישום כחבר בלשכת עורכי-הדין.

טבלה מס' 4 – העלות הכספית של קבלת רישיון עורך-דין בישראל או של רישום במרשם עורכי-הדין הזרים ²¹		
העלות	עלות בש"ח	
בעבור כל תשע הבחינות ישלם העולה סך 1,440 ש"ח.	160 בעבור כל בחינה	אגרת רישום לבחינות בדיני מדינת ישראל ²²
הלשכה מאפשרת לנבחן להשיב על הבחינה בשפה שאינה עברית, ובלבד שיישא בהוצאות התרגום לעברית. ²³	עד 500 בעבור כל בחינה	אגרת תרגום בחינה במקרה שאדם השיב עליה בשפה שאינה עברית
	250	אגרת רישום מתמחה
	420	אגרת בחינות הסמכה בכתב
	100	אגרת בחינת הסמכה בעל-פה
נרשם מי שעבר את כל הבחינות בהצלחה. התשלום הוא שנתי, והסכום המצוין הוא בעבור השנה הראשונה. מהשנה השלישית הסכום עולה.	660	רישום חבר בלשכת עורכי-הדין בישראל
תשלום בעבור הבחינה באתיקה מקצועית	160	רישום עורך-דין זר ²⁴
אגרת טיפול ברישום עורכי-דין זרים	549	
אגרה שנתית בעבור רישום במרשם עורכי-דין זרים	3,036	
על עורך-דין זר לצרף לרישומו במרשם הוכחה כי יש בידי ערבות, ביטוח או פיקדון להבטחת פיצוי מי שנפגע עקב מעשה או מחדל שלו בכל הקשור לשירות משפטי בעניין הדין הזר. ²⁵	סכום משתנה	

לפי הטבלה, העלות לעולה חדש עד לרישומו כעורך-דין לראשונה עשויה להגיע עד 6,870 ש"ח, אם ייבחן בכל תשע הבחינות בדיני מדינת ישראל ובבחינה בעברית ויידרש לשאת בעלויות התרגום של שמונה הבחינות משום שהשיב עליהן בשפה אחרת (הבחינה התשיעית היא בשפה העברית).

לשכת עורכי-הדין, בשיתוף עם משרד העלייה והקליטה, נותנת הקלות לעולים חודשים באמצעות סבסוד חלקי או מלא של אגרות הבחינות, סיוע למאמנים²⁶ בשכר שהמאמנים משלמים למתמחה המוגדר עולה

²¹ רות טוכמן, ממונה תחום לשכה וקהילה, לשכת עורכי-הדין בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016.

²² כללי לשכת עורכי-הדין (ידיעה בשפה העברית ואגרות בחינות בעברית, בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי-דין זרים ובמקצועות מעשיים), התשכ"ב-1962.

²³ תקנה 3(ג) לתקנות לשכת עורכי-הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל באתיקה מקצועית החלה על עורכי-דין זרים ובמקצועות מעשיים), התשכ"ג-1962.

²⁴ לשכת עורכי-הדין, מידע כללי וחקיקה לעורכי-דין זרים ומשרדים זרים, תאריך כניסה: 14 בפברואר 2016; כללי לשכת עורכי-הדין (רישום ופיקוח על עורכי-דין זרים ואגרות), התשע"ב-2012.

²⁵ פרק ג' לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009; צו לשכת עורכי-הדין (בטוחות לעניין עורך-דין זר), התשע"ב-2012.

²⁶ סעיף 29 לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961, קובע שהתמחות במשפטים תהיה אצל מאמן. הסעיף מפרט את התנאים הדרושים כדי שאדם יוכל להיות מאמן, ובהם בין היתר תפקידי שיפוט שונים או עבודה כעורך-דין שקיבל אישור של הלשכה לאמן.

במשרד העלייה והקליטה, ומתן אישור מיוחד של הוועד המרכזי בלשכת עורכי-הדין למאמן שיש לו היתר לאמן מתמחה אחד לאמן מתמחה נוסף, אם הוא עולה. עם זאת, ללשכת עורכי-הדין אין נתונים על מספר המתמחים הזכאים להקלות אלה.²⁷ ממשרד העלייה והקליטה נמסר שבעבר (עד שנת 2015) התקיים שיתוף פעולה בין המשרד לבין לשכת עורכי-הדין בהפעלת קורסי הכנה לבחינות בדיני מדינת ישראל, וכיום הדבר נעשה עם מפעיל שזכה במכרז להפעלת הקורסים האלה.²⁸ עוד נמסר שהעלות הממוצעת של סיוע המשרד לרישוי **עולה אחד** בעריכת-דין היא 41,400 ש"ח.²⁹

3. רואי-חשבון

מועצת רואי-החשבון היא הגוף המוסמך לפי **חוק רואי-החשבון, התשט"ו-1955**, לרישום, פיקוח ומתן רישיון לרואי-חשבון בישראל. סעיף 4 לחוק רואי-החשבון קובע כי התנאים לקבלת רישיון רואה-חשבון על-ידי מועצת רואי-החשבון כוללים את היותו של האדם בגיר שמלאו לו 23 שנה, שעמד בבחינות הנערכות מטעם המועצה, גם אם קיבל פטור מחלקן, או שהוכיח למועצה את הכשרתו בראיית-חשבון והתמחה בראיית-חשבון במשך שנתיים לפחות, בישראל או מחוץ לה. **תקנות רואי-החשבון, התשט"ז-1955**, קובעות כי הבחינות שרואה-חשבון צריך לעמוד בהן הן אלה: בחינת ביניים (חלק א') בנושאים מבוא לחשבונאות ומשפט עסקי; בחינת ביניים (חלק ב') בנושאים האלה: כלכלה, יסודות ביקורת החשבונות, תמחיר וחשבונאות ניהולית; בחינה סופית (חלק א') בנושאים הבאים: סטטיסטיקה, חשבונאות פיננסית, דיני תאגידים ומסחר, מימון, מבחן בטכנולוגיית מידע ודיני מסים א'; בחינה סופית (חלק ב') בנושאים האלה: תמחיר וחשבונאות ניהולית מתקדמת, חשבונאות פיננסית מתקדמת, דיני מסים ב', ביקורת חשבונות ובעיות ביקורת מיוחדות.

לעולים בוגרי אוניברסיטאות בחו"ל שאינם בעלי רישיון רואה-חשבון ממדינת המוצא המועצה נותנת פטור מחלק מהבחינות במקצוע החשבונאות, כפוף להחלטת המועצה, וכל מקרה נדון לגופו. בכל מקרה על עולים אלה להתמחות בישראל במשך כשנתיים. לעולים בעלי רישיון לעיסוק בראיית-חשבון מחו"ל המועצה נותנת פטור מחלק מהבחינות אם המבקש היה תושב באותה מדינה ועסק בה בראיית-חשבון בפועל במשך שנתיים לפחות. המועצה בודקת כל מקרה לגופו, אך בכל מקרה לא ניתן פטור לרואי-חשבון בעלי רישיון מחו"ל מהבחינות בנושאים האלה: משפט עסקי, דיני תאגידים ומסחר, דיני מסים (א' ובי'), חשבונאות פיננסית מתקדמת וביקורת חשבונות ובעיות ביקורת מיוחדות, וכן מהתמחות בישראל בהיקף של שישה חודשים לפחות.³⁰

במענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר ממועצת רואי-החשבון כי אין בידיהם נתונים על מספר העולים החדשים שהוסמכו לרואי-חשבון או על מספר העולים שביקשו להיות מוסמכים לרואי-חשבון ולא עמדו בבחינות. מבדיקה ידנית שעשתה מועצת רואי-החשבון עולה כי בשנת 2015 ניתן פטור מבחינות לארבעה עולים חדשים בעלי תואר אקדמי מחו"ל ולתשעה עולים חדשים רואי-חשבון מחו"ל.³¹

²⁷ רוית טוכמן, ממונה תחום לשכה וקהילה, לשכת עורכי-הדין בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016.

²⁸ קלאודיה כץ, מנהלת אגף תעסוקה, משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שיחת טלפון, 28 בפברואר, 2016.

²⁹ רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

³⁰ רו"ח ורד הראל, מזכירת מועצת רואי-החשבון, משרד המשפטים, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 29 בדצמבר 2015. מועצת רואי-החשבון, **הבהרות בדבר פטורים מבחינות**, תאריך כניסה: 17 בפברואר 2016.

³¹ רו"ח ורד הראל, הנ"ל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 29 בדצמבר 2015.

נזכיר כי מהנתונים שבטבלה מס' 1 לעיל עולה שבשנים 2012–2015 הגיעו לישראל כ-50 עולים חדשים בממוצע בכל שנה שדיווחו למשרד העלייה והקליטה כי עסקו בראיית-חשבון במדינת מוצאם.

ממשרד העלייה והקליטה נמסר כי אגף א' תעסוקה של משרד זה מפעיל קורסי הכנה לבחינות הרישוי של מועצת רואי-החשבון. בשנים 2012–2013 התקיימו בסך הכול שישה קורסים בארבעה מנושאי הבחינה, ובשנים 2014–2015 התקיימו בסך הכול שני קורסים בשניים מנושאי הבחינה, ובכל אחד מהקורסים האלה השתתפו 25–20 עולים חדשים. בשנים 2012–2015 השתתפו בסך הכול 48 עולים בקורסי ההכנה הללו, והעלות של ארבעה קורסים למשרד הייתה כ-500,000 ש"ח. מ-33 העולים החדשים שהשתתפו בקורסים הללו בשנים 2012–2015 (ללא 15 עולים שהשתתפו בקורסים במחצית השנייה של 2015), שמונה לא עברו את הבחינות במועד הראשון, והשאר עברו. יצוין כי אין למשרד העלייה והקליטה נתונים על עולים שניגשו למועדי בחינה נוספים.³²

בטבלה שלהלן מפורטות העלויות הנדרשות מעולה חדש לצורך קבלת רישיון רואה-חשבון בישראל. יצוין שחלק מהעלויות נדרשות מכל אדם המבקש לקבל רישיון רואה-חשבון בישראל, ללא קשר למקום לימודיו:

טבלה מס' 5 – העלויות הכספיות הנדרשות מעולה חדש המבקש לקבל רישיון רואה-חשבון בישראל ³³		
הערות	עלות בש"ח	
התשלום הוא בעבור כל נושא ונושא בבחינות הביניים או הבחינות הסופיות. התשלום המצטבר לא יעלה על-פי-7 מהאגרה האמורה (896 ש"ח).	128	אגרת הגשת בקשה לפטור מבחינת מועצה
התשלום הוא בעבור כל נושא בחינות ביניים חלק א' וחלק ב' וכן בחינה סופית חלק א', וכן בעבור בקשה להיבחן בהן שנית.	419	אגרת רישום לבחינה
התשלום הוא בעבור כל נושא בבחינה הסופית חלק ב', וכן בעבור בקשה להיבחן בהן שנית.	773	אגרת רישום לבחינה
	773	הגשת ערר על בחינה
	128	אגרת בקשה לרישום כמתמחה
	1,041	אגרת בקשה לרישיון רואה-חשבון
נדרשת מרואה-חשבון שביום 31 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התשלום טרם חלפו שלוש שנים מיום קבלת רישיונו.	540	אגרה שנתית
נדרשת מרואה-חשבון שחלפו שלוש שנים ויותר מיום קבלת רישיונו.	757	אגרה שנתית

³² רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

³³ רוי"ח ורד הראל, מזכירת מועצת רואי-החשבון, משרד המשפטים, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 29 בדצמבר 2015; תקנות רואי-החשבון, התשט"ז-1955. מועצת רואי-החשבון, [סכומי אגרות מועצת רואי-חשבון](#), תאריך כניסה: 17 בפברואר 2016.

כפי שצוין לעיל, מארבע בחינות עולים חדשים אינם מקבלים פטור, ואלה הן הבחינות שרוב רואי-החשבון העולים בעלי ניסיון מקצועי ניגשים אליהן.³⁴ עלות הרישוי משתנה מעולה לעולה ותלויה במספר בקשות הפטור, במספר הבחינות שהעולה ניגש אליהן, ובהגשת ערר על בחינה. אפשר להעריך שהעלות הכספית לעולה חדש עד לרישומו כרואה-חשבון ותשלום האגרה השנתית עשויה להגיע לסך 4,635 ש"ח (בכך נכללים תשלום אגרת בקשת פטור מצטברת מכמה בחינות, אגרת רישום לארבע בחינות החובה ואגרות רישום).

במענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר ממועצת רואי-החשבון כי היא מקיימת שיתוף פעולה עם המשרד לקליטת עלייה בהעברת מידע ובעדכון מידע בעניין עולים חדשים המבקשים להיות רואי-חשבון וכן בהפניית רואי-חשבון מחו"ל הפונים למועצה למשרד העלייה והקליטה לביורר על קורסים הנערכים מטעם המשרד כהכנה לבחינות המועצה.³⁵ ממשרד העלייה והקליטה נמסר שהוא נמצא בקשר עם מועצת רואי-החשבון בכל הקשור לתרגום הבחינות לשפות זרות, וכן שהעלות הממוצעת של הסיוע מטעם המשרד לרישוי **עולה אחד** בראיית-חשבון היא 50,000 ש"ח.³⁶ יצוין כי מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה גם ללשכת רואי-החשבון, שהיא גוף וולונטרי שרואי-חשבון המעוניינים בכך מצטרפים אליו לאחר קבלת הרישיון, בשאלות על קשים וחסמים המעכבים עולים חדשים בהליכי קבלת הרישיון, אך מהלשכה נמסר כי אין בידיה המידע המבוקש.³⁷

4. וטרינרים

מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר הוא הגורם שהוסמך על-פי [חוק הרופאים הווטרינרים, התשנ"א-1991](#), לתת רישיון לעסוק ברפואה ווטרינרית. עולה חדש שהוסמך כרופא וטרינר בחו"ל ומבקש לקבל רישיון עבודה כווטרינר בישראל צריך להגיש לבעל תפקיד זה בקשה בכתב בטופס "בקשה לרישיון לעסוק ברפואה וטרינרית", ולבקשה עליו לצרף את המסמכים האלה: תעודת גמר ברפואה וטרינרית, מתורגמת ומאושרת על-ידי נוטריון; צילום תעודת זהות ישראלית (או דרכון) ותמונת פספורט. נוסף על כך עליו לעבור בהצלחה את בחינת הרישוי ברפואה וטרינרית, המוסדרת [בתקנות הרופאים הווטרינרים \(בחינות רישוי\), התשנ"א-1991](#). על סמך סעיף 16 לחוק הרופאים הווטרינרים עולה רשאי לקבל רישיון עבודה זמני (היתר זמני) לתקופה של שנה, שניתנת להארכה עד אשר יעמוד בבחינת הרישוי. בנוהל של השירותים הווטרינריים הוגבלה תקופה זו לשישה חודשים, וגם היא ניתנת להארכה, לתקופה של שישה חודשים נוספים בכל פעם, עד תקופה מצטברת של שנתיים וחצי (30 חודשים).³⁸

³⁴ רוי"ח ורד הראל, מזכירת מועצת רואי-החשבון, משרד המשפטים, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שיחת טלפון, 24 בפברואר 2015;

³⁵ רוי"ח ורד הראל, הנ"ל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שיחת טלפון, 24 בפברואר 2015; דוא"ל, 29 בדצמבר 2015; תקנות רואי-החשבון, התשט"ז-1955.

³⁶ רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

³⁷ אתי חסון, מנהלת לשכת נשיא ומנכ"ל לשכת רואי-החשבון בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 7 בינואר 2016.

³⁸ ורדה פנסו, מרכז מידע ורשומות, מזכירות הוועדה לעניין בחינת הרישוי הווטרינרית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בפברואר 2016.

בטבלה שלהלן נתונים על מגישי בקשות לרישיון וטרינר בשנים 2012–2015.

טבלה מס' 6 – נתונים על מגישי בקשה לקבלת רישיון וטרינר בישראל שלמדו בישראל, תושבים חוזרים שלמדו בחו"ל ועולים חדשים, 2012–2015 ³⁹				
קבוצת אוכלוסייה	הגישו בקשה	מחזיקים ברישיון זמני	ניגשו לבחינה *	עברו את הבחינה וקיבלו רישיון קבוע
עולים חדשים	17 (5.4%)	14	12	5 (1.7%)
תושבים חוזרים שלמדו רפואה וטרינרית בחו"ל	137 (43.5%)	116	69	127 (43.5%)
מבקשים שסיימו את לימודיהם בארץ	161 (51.1%)	** 125	*** 0	160 (54.8%)
סך הכול	315	255	81	292

* מספר הניגשים לבחינה הוא לשנת 2015 בלבד. במספר הניגשים לבחינה ייתכנו כפילויות; אדם שנכשל במועד הבחינה הראשון וניגש למועד נוסף נספר פעמיים.

** מסיימי לימודי וטרינריה בישראל מקבלים רישיון זמני מייד עם סיום לימודיהם, המשמש אותם עד סיום ההליך להוצאת רישיון קבוע. ההליך ממושך שכן נדרשות הוצאת תעודת יושר מהמשטרה ופגישה עם מנהל השירותים הווטרינריים.

*** רופאים וטרינרים שלמדו בארץ אינם חייבים בבחינה.

לפי הנתונים שנמסרו למרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכלל העולים בשנים 2012–2015 הגישו 14 בסך הכול בקשת רישיון לעסוק בוטרינריה, ארבעה מהם קיבלו רישיון קבוע לאחר שעברו בהצלחה את בחינת הרישוי, ועשרה קיבלו רישיון זמני: שמונה מהם טרם ניגשו לבחינת ההסמכה ושניים ניגשו לבחינה ונכשלו (אחד מהם נכשל פעמיים).

טבלה מס' 7 – נתונים על בקשות רישיון וטרינר בישראל: עולים בשנים 2012–2015 ⁴⁰				
שנת עלייה	הגישו בקשה	מחזיקי רישיונות זמניים	ניגשו לבחינה	עברו (קיבלו רישיון קבוע)
2012	5	3	4	3
2013	2	2	1	1
2014	6	6	1 (ניגש פעמיים)	0
2015	1	1	0	0

³⁹ ורדה פנסו, מרכז מידע ורשומות, מזכירות הוועדה לעניין בחינת הרישוי הווטרינרית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בפברואר 2016.

⁴⁰ שם.

לפי סעיף 6 לתקנות הרופאים הווטרינרים (בחינות רישוי), התשנ"א-1991, אדם שעומד בתנאים לקבלת רישיון רפואה וטרינרית, ועל כן זכאי לגשת לבחינה, זכאי גם להשתתף בקורס הכנה לבחינה. הציון שיקבל בקורס ההכנה ישקף את הישגיו בקורס זה וישמש ציון מגן שיובא בחשבון בחישוב ציון הבחינה. מהוועדה לרישוי רופאים וטרינרים בשירותים הווטרינריים שבמשרד החקלאות ופיתוח הכפר נמסר כי היא האצילה על בית-הספר לרפואה וטרינרית של האוניברסיטה העברית בירושלים על שם קורט ועל משרד העלייה והקליטה את הסמכות לנהל את קורס ההכנה לבחינה. ההשתתפות בקורס היא ללא עלות ללומדים, בסבסוד משרד העלייה והקליטה. בנובמבר 2014 התקיים קורס ההכנה לעולים חדשים ולתושבים חוזרים לקראת הבחינה שהתקיימה בינואר 2015, לאחר כמה שנים שבהן לא התקיימו קורסים. בשנת 2016 צפויה פתיחתם של שני קורסים לרופאים וטרינרים שלמדו בחו"ל: הראשון מיועד לתושבים חוזרים, הוא יימשך חודש וחצי ומטרתו העשרה ורענון ידע וכן לימוד תחיקה וטרינרית בישראל. השני מיועד לעולים חדשים, ויימשך שישה חודשים, בשני חלקים: החלק הראשון יימשך חודשיים, ובו יילמדו מונחים מקצועיים בעברית, והחלק השני יימשך ארבעה חודשים, ומיועד להעשרה ורענון ידע וכן ללימוד תחיקה וטרינרית בישראל. יצוין כי איש מהעולים המוזכרים לעיל בטבלה 6 לא השתתף בקורס ההכנה.⁴¹ ממשרד העלייה והקליטה נמסר שאגף התעסוקה שלו מפעיל קורסי הכנה למבחן הרישוי של רופאים וטרינרים. בקורס ההכנה שהתקיים בשנת 2013 השתתפו 14 עולים, ורק אחד מהם לא עבר את הבחינה, ובקורס ההכנה שהחל בשנת 2015 השתתפו 16 עולים וטרם ניגשו לבחינה. עוד נמסר ממשרד העלייה והקליטה שעלות הקורס למשרד היא 266,000 ש"ח, והעלות הממוצעת של הסיוע שהמשרד מקצה לרישוי עולה אחד בתחום הווטרינריה היא 37,000 ש"ח.⁴²

בטבלה שלהלן מוצגות העלויות של קבלת רישיון רופא וטרינר בישראל בעבור עולים חדשים:

טבלה מס' 8 – העלויות לעולה חדש המבקש רישיון רופא וטרינר בישראל ⁴³		
הערות	עלות בש"ח	
ההשתתפות בקורס מסובסדת לעולים.	0	קורס הכנה
	118	רישיון זמני
הנבחן זכאי להחזר ממשרד העלייה והקליטה.	400	אגרת בחינה
סעיף 38 לחוק הרופאים הווטרינריים מאפשר קיזוז התשלומים ששולמו בעד הרישיון הזמני מאגרת הרישיון הקבוע.	493	אגרת רישיון קבוע

⁴¹ ורדה פנסו, מרכז מידע ורשומות, מזכירות הוועדה לעניין בחינת הרישוי הווטרינרית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בפברואר 2016.

⁴² רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

⁴³ ורדה פנסו, מרכז מידע ורשומות, מזכירות הוועדה לעניין בחינת הרישוי הווטרינרית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 7 בינואר 2016.

אגף רישום ורישוי עיסוקים במשרד הכלכלה והתעשייה מאגד את היחידות העוסקות ברישום ורישוי בעלן מקצוע שהוסמכו לכך על-פי חוק. אגף זה אחראי לרישוי בענפי ההנדסה, האדריכלות והחשמל.⁴⁴ להלן פירוט על מקצועות אלו.

5. מהנדסים ואדריכלים

היחידה לרישום מהנדסים ואדריכלים היא הגוף המינהלי שבאמצעותו פועלים רשם המהנדסים והאדריכלים ומועצת ההנדסה והאדריכלות לפי **חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958**.⁴⁵ לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, **תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967**, **ותקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי), התשס"ח-2007**, אדם זכאי להירשם בפנקס המהנדסים והאדריכלים אם הוא עומד בתנאים האלה: בעל תואר ראשון בהנדסה או אדריכלות ממוסד מוכר על-ידי רשם המהנדסים והאדריכלים ולאחר התייעצות עם ועדה מייעצת שמונתה על-ידי מועצת ההנדסה והאדריכלות. הגשת בקשה להירשם נעשית באופן מקוון באתר משרד הכלכלה והתעשייה והמסמכים שיש לצרף אליה הם אלה: דיפלומה מקורית, גיליון ציונים, צילום תעודת זהות או דרכון, סילבוס (לפי דרישה) ופרויקט גמר (לפי דרישה). עולים חדשים ותושבים חוזרים רשאים להגיש בקשה לאישור עקרוני של זכאותם עוד בארץ מוצאם, באמצעות אתר האינטרנט של **משרד העלייה והקליטה**, ועליהם להגיש תרגום חתום על-ידי נוטריון לעברית או לאנגלית של מסמכים בשפות זרות. יצוין כי עולים יכולים להגיש את המסמכים בשפה זרה, אולם הדבר יביא להתמשכות הטיפול בבקשה, שכן המסמכים יועברו לתרגום על-ידי המחלקה לרישום מהנדסים ואדריכלים, ולפיכך המשרד ממליץ להגיש את המסמכים מתורגמים לעברית או לאנגלית. במקרה שעולה הגיש העתק ממסמכיו יינתן האישור הסופי לרישומם במרשם רק לאחר הצגת מסמכי המקור. לאחר הגשת הבקשה היא מועברת לטיפול הוועדה המייעצת לרשם, ואם נדרשות הבהרות נוספות, הפונה יוזמן להופיע בפני הוועדה לקביעת זכאות הרישום. בריאיון יידרש הפונה להציג פרויקט גמר ופרויקטים נוספים שלו משנות לימודיו. במקרים שמוסד הלימוד ומסלול הלימוד הוכרו ואושרו בעבר לצורכי רישום על-ידי הוועדה יירשם הפונה במרשם ללא צורך להופיע בפניה. עולים חדשים שזומנו להופיע בפני הוועדה ואין ברשותם פרויקט גמר יוכלו להגיש פרויקטים שתכננו במהלך עבודתם. במקרה שאין בידי העולה פרויקט בעת הופעתו בפני הוועדה, הוא יישאל שאלות תכנוניות ויידרש לשרטט סקיצות במקום.⁴⁶

תקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי) קובעות שבחינות הרישוי לאדריכלות ולהנדסה אזרחית – מבנים – נערכות אחת לשנה לפחות. הבחינה תהיה בכתב, בהנדסה או באדריכלות, בהתאם לתחום שבו הפונה מבקש להירשם, לרבות בנושאים גרפיים ובנושאי חיקוקים ובטיחות באותו תחום. חלק מהבחינה הוא במתכונת רב-ברירתית ("מבחן אמריקאי"), וחלקה שאלות שעל הנבחן להשיב עליהן תשובות מפורטות. אגף הרישוי מפרסם את נושאי הבחינה ואת חומרי העזר באתר האינטרנט.⁴⁷

על-פי החלטת הממשלה 2225, והחלטת מועצת ההנדסה והאדריכלות, להלן הקריטריונים לקבלה להתמחות במקצועות **הנדסה אזרחית – מבנים – ואדריכלות** בעבור עולים חדשים ותושבים חוזרים: התמחות בת שלוש שנים מלאות מיום הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, כך שאפשר להכיר

⁴⁴ משרד הכלכלה והתעשייה, **אגף רישום ורישוי עיסוקים**, תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

⁴⁵ שם, **היחידה לרישום מהנדסים ואדריכלים**, תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

⁴⁶ גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

⁴⁷ משרד הכלכלה והתעשייה, **מועדים ונושאי הבחינות לרישום מהנדסים ואדריכלים**, תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

בתקופה של עד שנתיים ניסיון שנצבר בחו"ל אם הניסיון מגובה באסמכתאות; על ההתמחות בישראל להימשך לפחות שנה, בתחום האדריכלות והנדסת מבנים, בהדרכת אדריכל רישוי או מהנדס מבני רישוי העומד בקריטריונים להדרכה; על העולה להתמחות בכל פרויקט שיבחר משלושת הפרויקטים המוזכרים בסדרי ההתמחות; הגשת דוחות התמחות, ולבסוף עמידה בהצלחה בבחינת הרישוי.⁴⁸ בטבלה שלהלן מוצגים נתונים על מספר העולים החדשים בשנים 2012–2015 שנרשמו במרשם המהנדסים והאדריכלים:

טבלה מס' 9 – מספר העולים בשנים 2012–2015 שנרשמו במרשם המהנדסים והאדריכלים ⁴⁹	
שנת עלייה	קיבלו רישיון
2012	58
2013	46
2014	60
2015	30

מהנתונים שנמסרו למרכז המחקר והמידע של הכנסת עולה כי במרשם המהנדסים והאדריכלים נרשמו 194 עולים חדשים שעלו בשנים 2012–2015, כלומר כ-48 עולים במוצע לשנה. 32% נרשמו כמהנדסי חשמל, 26.3% כמהנדסים אזרחיים, 18% כארכיטקטים, 10.3% כמהנדסי מכונות והשאר בתחומי הנדסה אחרים. 34% מכלל העולים שנרשמו במרשם המהנדסים והאדריכלים בשנים האמורות עלו מאוקראינה, 29.4% עלו מרוסיה, 5.2% עלו מארצות-הברית ושיעור זהה מבלרוס, 4.6% עלו מברזיל, 3.1% עלו מצרפת והשאר ממגוון מדינות אחרות.

בטבלה שלהלן מפורטות העלויות לעולה חדש המבקש להירשם במרשם המהנדסים והאדריכלים.

טבלה מס' 10 – העלויות הנדרשות מעולה חדש המבקש לקבל רישיון מהנדס או אדריכל בישראל ⁵⁰		
הערות	עלות בש"ח	
עולה רשאי להגיש את מסמכיו בשפת המקור, ואז הוא אינו נדרש לשלם על תרגום, אך הדבר מאריך משך הטיפול בבקשתו.	0	תרגום מסמכים
אם יש יותר משמונה בקשות לתרגום הבחינה, אפשר לתרגם אותה לשפה זרה בעבור הנבחנים.	891	אגרת בחינה
	85	רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים ⁵¹
תשלום האגרה באיחור מוביל לדרישת תשלום כפל אגרה, קרי סך 392 ש"ח.	196	אגרה שנתית למהנדסים ואדריכלים

⁴⁸ גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

⁴⁹ שם.

⁵⁰ שם.

⁵¹ תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישום בפנקס), התשכ"א-1960.

מהטבלה עולה כי העלות הכספית הישירה לעולה חדש המבקש לקבל רישיון מהנדס או אדריכל עשויה להצטבר לסך 1,172 ש"ח. יצוין כי משרד העלייה והקליטה מסייע לעולים בעלי מקצועות הנדסה ואדריכלות במתן ואוצ'רים (שוברים) לקורסי הכנה למבחני רישוי לפי בקשתם. בשנים 2012–2015 ניתנו בסך הכול 302 ואוצ'רים לאדריכלים ומהנדסים עולים.⁵²

6. הנדסאים וטכנאים מוסמכים

היחידה לרישום הנדסאים וטכנאים מוסמכים היא הגוף האחראי לרישום הנדסאים וטכנאים מוסמכים לפי [חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012](#). הרישום מתבסס על לימודים במכללות מוכרות שבפיקוח המכון להכשרה ממשלתית טכנולוגית או במוסדות לימוד בחו"ל שוועדת ההסמכה הכירה בהם ובתעודה מטעמם.⁵³ סעיף 18 לחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים קובע כי אדם זכאי להירשם במרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים אם הוא בגיר; אזרח או תושב ישראל; שילם את אגרת הרישום; לא הורשע בישראל או מחוץ לה בעבירת פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לדעת ועדת ההסמכה להירשם במרשם – והוא הנדסאי או טכנאי מוסמך.⁵⁴

כיום הגשת בקשה לקבלת רישיון הנדסאי או טכנאי מוסמך נעשית באופן מקוון דרך [אתר משרד הכלכלה והתעשייה](#). לבקשה יש לצרף צילום תעודת זהות או דרכון; תעודה מקורית ממוסד הלימודים או צילום תעודה החתומה בחותמת "נאמן למקור"; גיליון ציונים; רישום פלילי, ככל שקיים, בצירוף כתב האישום, הכרעת הדין וגזר הדין. עולים חדשים ותושבים חוזרים רשאים להגיש בקשה לאישור עקרוני של זכאותם לרישום עוד בארץ מוצאם באמצעות אתר האינטרנט של [משרד העלייה והקליטה](#), ועליהם לצרף לבקשתם דיפלומה מקורית לעיון, גיליון ציונים חתום על-ידי המוסד האקדמי ותרגום לעברית או אנגלית של המסמכים, בחתימת נוטריון. כמו במקצועות אחרים, העולים רשאים להגיש את המסמכים בשפה זרה, אולם הדבר יוביל להארכת משך הטיפול בבקשה, ועל כן ההמלצה היא להגיש את המסמכים מתורגמים לעברית או לאנגלית. אם עולה הגיש העתק ממסמכיו, האישור הסופי לרישום במרשם יינתן רק לאחר הצגת מסמכי המקור. לאחר הגשת הבקשה היא מועברת לטיפול הוועדה המייעצת לרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, ובמקרה שנדרשות הבהרות נוספות הפונה יזומן להופיע בפני ועדת בירור, לקביעת זכאותו לרישום. בריאיון יידרש הפונה להציג פרויקט גמר ופרויקטים נוספים שעשה בשנות לימודיו. במקרה שמוסד הלימוד ומסלול הלימוד הוכרו ואושרו בעבר לצורכי רישום על-ידי הוועדה, הפונה יירשם במרשם ללא צורך להופיע בפניה. עולים חדשים שזומנו להופיע בפני הוועדה ואין ברשותם פרויקט גמר יוכלו להגיש פרויקטים שתכננו במהלך עבודתם. במקרה שאין בידי העולה פרויקט בעת הופעתו בפני הוועדה, הוא יישאל שאלות תכנוניות בהנדסה ויידרש לערוך סקיצות במקום.⁵⁵

היחידה לרישום הנדסאים וטכנאים מוסמכים מפרסמת באתר האינטרנט בשפה העברית את הקריטריונים לרישום הנדסאי חשמל, הנדסאי אדריכלות, הנדסאי בניין וטכנאי חשמל מוסמכים. בין הקריטריונים היקף הלימודים או ההכשרה, ידע בתחומים הרלוונטיים והצגת פרויקט גמר ומאפייניו.⁵⁶

⁵² רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

⁵³ משרד הכלכלה והתעשייה, [רשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים](#), תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

⁵⁴ סעיף 1 לחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים מגדיר **הנדסאי** כאדם שהוא בעל תעודת הנדסאי או בעל תעודה, תואר או הכשרה ממדינת חוץ שהוכרו על-ידי ועדת ההסמכה, **וטכנאי מוסמך** מוגדר כאדם בעל תעודת טכנאי מוסמך או בעל תעודה תואר או הכשרה ממדינת חוץ שהוכרו על-ידי ועדת ההסמכה.

⁵⁵ גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

⁵⁶ משרד הכלכלה והתעשייה, [קריטריונים לרישום הנדסאים וטכנאים מוסמכים](#), תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

בעבור בוגרי מוסדות לימוד ישראליים החלטת הרשם ניתנת בתוך 14 יום ממועד קבלת הבקשה, ואילו בעבור בוגרי מוסדות לימוד בחו"ל החלטת הרשם ניתנת בתוך 30 יום ממועד קבלת הבקשה.⁵⁷

בטבלה שלהלן מוצגים נתונים על מספר העולים בשנים 2012–2015 שרשמו במרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים בשנים 2012–2015 שרשמו במרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים בשנים האלה. יצוין כי מדובר בנתונים חלקיים שהועברו ממשרד הכלכלה והתעשייה.

טבלה מס' 11 – מספר העולים בשנים 2012–2015 שרשמו במרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים (נתונים חלקיים) ⁵⁸		
שנת עלייה	הגישו בקשת רישום	בקשות שאושרו
2012	15	15
2013	16	15
2014	21	20
2015	6	6

מהטבלה עולה כי מהעולים בשנים 2012–2015 אושרו לרישום במרשם ההנדסאים והטכנאים 56, שהם 96.5% מכלל העולים שהגישו בקשה לרישום, בממוצע 14 עולים בשנה.

7. חשמלאים

היחידה לרישוי חשמלאים היא הגוף המינהלי שבאמצעותו פועל המינהל למתן רישיונות לעבודות חשמל לפי **חוק החשמל, התשי"ד-1954**.⁵⁹ סעיף 6(א) לחוק החשמל, התשי"ד-1954, קובע כי לא יעסוק אדם בביצוע עבודת חשמל אלא אם כן יש בידו רישיון מאת המינהל לביצוע עבודות חשמל. **תקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה-1985**, קובעות כי יש 12 סוגים של רישיונות לביצוע עבודות חשמל, המתאימים לסוגים שונים של עבודות חשמל, ועל כל רישיון מצוין במפורש מהן סמכויות החשמלאי הנושא אותו. סוגי החשמלאים לפי החוק: חשמלאי עוזר, חשמלאי מעשי, חשמלאי מוסמך, חשמלאי ראשי, חשמלאי טכנאי, חשמלאי הנדסאי, חשמלאי מהנדס, חשמלאי בודק, חשמלאי מסויג⁶⁰ וחשמלאי שירות. רישיון חשמלאי ניתן לבוגרי לימודי חשמל במדינת ישראל או בחו"ל לפני שני קריטריונים עיקריים: בוגרי לימודי מערכות הספק, וניסיון מתאים ומוכח בביצוע עבודות חשמל בהתאם לסוג הרישיון המבוקש. טכנאי, הנדסאי או מהנדס המבקש רישיון לביצוע עבודות חשמל צריך להיות רשום בפנקס המהנדסים או במרשם ההנדסאים והטכנאים טרם הגשת הבקשה לקבלת רישיון כאמור.⁶¹

⁵⁷ משרד הכלכלה והתעשייה, **רשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים**, תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

⁵⁸ גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

⁵⁹ משרד הכלכלה והתעשייה, **היחידה לרישוי חשמלאים**, תאריך כניסה: 20 בפברואר 2016.

⁶⁰ **חשמלאי מסויג** – לפי תקנה 28 לתקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה-1985, הכוונה היא למי שמורשה לבצע עבודות חשמל מהסוג שמצוין ברישיון במסגרת מקום העבודה בלבד ולעבודות אלה בלבד. תקנה 28 לתקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה-1985.

⁶¹ משרד הכלכלה והתעשייה, **תנאי הזכאות לרישיון חשמל**, תאריך כניסה: 17 בפברואר 2016.

הגשת בקשה לקבלת רישיון לביצוע עבודות חשמל נעשית כיום באופן מקוון [באתר משרד הכלכלה והתעשייה](#). עולים חדשים ותושבים חוזרים רשאים להגיש בקשה לאישור עקרוני של זכאותם לרישום עוד בארץ מוצאם, באמצעות אתר האינטרנט של [משרד העלייה והקליטה](#), ועליהם לצרף לבקשתם את המסמכים האלה: צילום תעודת זהות או דרכון, תעודת גמר או דיפלומה, גיליון ציונים, תרגום לעברית או אנגלית של גיליון הציונים והדיפלומה בחתימת נוטריון, אישור ותק חתום על-ידי חשמלאי ופנקס עבודה אם יש. עולים חדשים רשאים להגיש את המסמכים בשפה זרה, ואולם כאמור בהקשר של מקצועות אחרים, הדבר יוביל להארכת משך הטיפול בבקשה, שכן המסמכים יועברו לתרגום המשרד, ועל כן ההמלצה היא להגיש את המסמכים מתורגמים לעברית או לאנגלית. אם עולה הגיש העתק ממסמכיו, האישור הסופי לרישומם במרשם יינתן רק לאחר הצגת מסמכי המקור.⁶²

המינהל למתן רישיונות לעבודות חשמל רשאי לזמן את המבקש **לשיחה מקצועית** בתחום המטלות שביצע בחו"ל כדי לבדוק את הכשרתו וניסיונו וכדי לבדוק אם יש הלימה בין רמת הלימודים בתחום החשמל והניסיון שנצבר בעבודותיו בחו"ל לבין רמת הלימודים וההכשרה המחייבת בארץ. לאחר קבלת הרישיון ותשלום האגרה העולה רשאי להגיש בקשה חדשה לקבלת רישיון בדרגה גבוהה יותר (שדרוג) על בסיס הוכחת הוותק שצבר בחו"ל; שני-שלישים מתקופת הוותק הנדרש בתקנות החשמל יחושבו על בסיס הניסיון שנצבר בחו"ל, ושליש מתקופת הוותק הנדרשת יחושב על בסיס הניסיון בארץ או לאור עמידה בהצלחה בקורס לעדכון טכנולוגי מטעם האגף להכשרה מקצועית במשרד הכלכלה והתעשייה. בקשת שדרוג על בסיס הוותק שנצבר בחו"ל מותר להגיש פעם אחת בלבד.⁶³

בטבלה שלהלן נתונים על מספר העולים בשנים 2012–2015 שקיבלו רישיון חשמלאי:

טבלה מס' 12 - מספר העולים בשנים 2012–2015 שקיבלו רישיון חשמלאי ⁶⁴	
שנת עלייה	קיבלו רישיון
2012	35
2013	24
2014	19
2015	6

מהנתונים עולה כי 84 עולים חדשים שעלו בשנים 2012–2015 קיבלו רישיון חשמלאי, בממוצע 21 עולים בשנה. 47.6% מהם קיבלו רישיון חשמלאי עוזר, 23.8% קיבלו רישיון חשמלאי ראשי, 14.2% קיבלו רישיון חשמלאי מעשי, 10.7% קיבלו רישיון חשמלאי מוסמך ו-3.6% קיבלו רישיון חשמלאי מסויג או חשמלאי שירות. מהעולים בשנים האמורות שקיבלו רישיון חשמל 33.3% עלו מרוסיה, 29.8% עלו מאוקראינה, 8.3% עלו מבלרוס, 4.8% עלו מצרפת והשאר עלו ממדינות אחרות.

⁶² גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

⁶³ משרד הכלכלה והתעשייה, [תנאי הזכאות לרישיון חשמלאי](#), תאריך כניסה: 17 בפברואר 2016.

⁶⁴ גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

בטבלה שלהלן מפורטות העלויות הנדרשות מעולה חדש המבקש רישיון חשמלאי.

טבלה מס' 13 - העלויות הנדרשות מעולה חדש המבקש להירשם במרשם החשמלאים בישראל ⁶⁵		
הערות	עלות בש"ח	
עולה רשאי להגיש את מסמכיו בשפת המקור, ואינו נדרש לשלם על תרגומם, אך הדבר מוביל להתמשכות הטיפול בבקשתו.	0	תרגום מסמכים
	95	חשמלאי עוזר, חשמלאי מעשי
	129	חשמלאי מוסמך, חשמלאי ראשי, טכנאי, הנדסאי, מהנדס, חשמלאי בודק, חשמלאי מסויג, חשמלאי שירות
התשלום נדרש אחת לשלוש שנים. העלות משתנה אם התשלום נעשה לאחר המועד הקובע לתשלום או אם מדובר בעובד במפעל המעסיק יותר מ-100 אנשים ונקבע ברישיון שאין להעסיק את העובד אלא בביצוע עבודות חשמל במסגרת המפעל.	118	חידוש רישיון

לפי הטבלה, העלות הכספית הישירה הנדרשת מעולה חדש המבקש לקבל רישיון מהנדס או אדריכל עשויה להצטבר כדי 342 ש"ח. יצוין כי משרד העלייה והקליטה מסייע לעולים חשמלאים במתן ואוצ'רים (שוברים) לקורסי הכנה למבחני רישוי לפי דרישתם, כפי שהוא עושה לעולם בעלי מקצועות רישום ורישוי אחרים. בשנים 2012–2015 ניתנו 15 ואוצ'רים כאלה לחשמלאים עולים.⁶⁶

8. מנהלי תיקי השקעות, יועצי השקעות ומשווקי השקעות

הרשות לניירות ערך היא הגוף המוסמך לפי [חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, השתנ"ה-1995](#) (להלן: חוק הייעוץ), לתת רישיון למנהלי תיקי השקעות, ליועצי השקעות ולמשווקי השקעות. כדי לקבל רישיון באחד משלושת המקצועות האלה על המבקש להיות בגיר תושב ישראל, או להוכיח שאף שאינו תושב ישראל ביכולתו לקיים את כל ההוראות לפי חוק הייעוץ ואפשר לאכוף אותן עליו; להיות ללא הרשעות בעבירה מרשימת עבירות כלכליות ואחרות המפורטות בחוק הייעוץ; לעבור בהצלחה חמש בחינות: שלוש בחינות יסוד (חשבונאות, סטטיסטיקה ומימון, כלכלה) בחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית ובחינה מקצועית א'. על המבקשים רישיון לניהול תיקי השקעות לעבור בחינה נוספת – בחינה מקצועית ב'; ולסיים התמחות בת שישה חודשים בייעוץ השקעות או בשיווק

⁶⁵ [תקנות החשמל \(רשיונות\), התשמ"ה-1985](#); גיל ארז, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

⁶⁶ רויטל בן-ברוך, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016.

השקעות והתמחות בת תשעה חודשים בניהול תיקי השקעות. הרישום הראשוני לקבלת הרישיונות נעשה באופן מקוון, ועל כן עולים חדשים יכולים להתחיל בתהליך עוד טרם עלייתם לישראל.⁶⁷

אין הבחנה בדרישות לקבלת הרישיון בין עולים ממדינות שונות. עם זאת, עולים יכולים לקבל פטור מבחינות או הקלה בהן. תקנה 14 לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (בקשה לרישיון, בחינות, התמחות ואגרות), התשנ"ז-1997, מאפשרת לכל מבקש רישיון לקבל פטור מהבחינות בחשבונאות, בסטטיסטיקה ומימון או בכלכלה אם הוא רואה-חשבון או בעל תואר אקדמי בחשבונאות, בכלכלה, במינהל עסקים, בביטוח או בבנקאות. נוסף על כך, הרשות לניירות ערך מכירה בהשכלתם ובניסיונם של עולים חדשים שעסקו בתחום זה בארץ מוצאם, גם במקרים שבאותה הארץ לא נדרש לכך רישיון. סעיף 8א לחוק הייעוץ מתיר לרשות להעניק רישיון גם למי שלא עבר בחינות והתמחות, "מטעמים מיוחדים", כלומר במקרים שבהם הרשות שוכנעה שהוא כשיר לקבל רישיון בהתחשב בהשכלתו ובניסיונו המקצועי, ובהתאם לרשימת קריטריונים למתן פטור מהבחינות המקצועיות א' או ב' ומההתמחות, שמתפרסמת באתר הרשות.⁶⁸ בכל מקרה לא יינתן פטור מהמבחן בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית, המתמקד בהוראות הדין הישראלי, להבדיל מהבחינות האחרות, שבהן רוב החומר הוא אוניברסלי. הקלות נוספות שניתנות לעולים חדשים הן תוספת 40 דקות בבחינות, אפשרות להיעזר במילון עברי-לועזי (לרבות מילונית אלקטרונית) ואף במתורגמן בעבור נבחנים שאינם דוברי עברית על בוריה.⁶⁹ יש לציין שתקנה 8(ב) לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות קובעת שבחינות הרישוי ייערכו בשפה העברית. נוסף על כך, חובה על בעל רישיון לתת ללקוחותיו שירות העומד בדרישות הדין בישראל, ועליו להבין לעומק ובאופן מדויק את הוראות החוק ואת הרגולציה הישראלית להיות בקי בהן, ועל כן מושם דגש על הכרת הדין הישראלי בניסוחו בשפה העברית שבבחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית.

מהרשות נמסר כי בימים אלה היא בוחנת הצעות ובקשות שהופנו אליה מהסוכנות היהודית לסייע לעולים חדשים בהליך קבלת הרישיון, בין היתר לאור התרחבות העלייה מצרפת והצפי לגל עלייה גדול בשנים הקרובות.⁷⁰

לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ערכה הרשות לניירות בדיקה לאיתור מספר הנבחנים בבחינות השונות שעלו בשנים 2012–2015, אך נמסר כי אין היא עורכת רישום של מספר העולים ומדינות המוצא שביקשו לקבל רישיון בניהול תיקי השקעות, ייעוץ השקעות ושיווק השקעות, אך הערכת הרשות היא שכמה עשרות בודדות של עולים חדשים פתחו בהליך לקבלת רישיון באחד משלושת המקצועות האלה בתקופה המבוקשת. הערכה זו מבוססת על מספר הנבחנים שביקשו להיעזר בשירותי מתורגמן, שנרשמו באמצעות מספר הדרכון (במקום מספר תעודת הזהות), מספר הנבחנים שהגישו בקשה לקבל פטור מטעמים מיוחדים בגין ניסיון מקצועי שנצבר בארץ זרה ומספר הנבחנים שביקשו לקבל פטור משלוש בחינות היסוד על סמך לימודים במוסדות בחו"ל. לצורך השוואה יובהר כי בשנים 2012–2015 ניתנו על-

⁶⁷ עו"ד יסמין פרנקל, עוזרת ליועצת המשפטית, רשות ניירות ערך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בפברואר 2016.

⁶⁸ רשות ניירות ערך, פטור מטעמים מיוחדים, תאריך כניסה: 18 בפברואר 2016. עו"ד יסמין פרנקל, ה"ל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שיחת טלפון, 21 בפברואר 2016.

⁶⁹ רשות ניירות ערך, מתן הקלות בבחינות, תאריך כניסה: 18 בפברואר 2016.

⁷⁰ עו"ד יסמין פרנקל, עוזרת ליועצת המשפטית, רשות ניירות ערך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בפברואר 2016.

ידי הרשות 2,934 רישיונות למנהלי תיקים, 7,444 רישיונות למנהלי השקעות ו-1,717 רישיונות למשווקי השקעות.⁷¹

בטבלה שלהלן מפורטות העלויות הנדרשות מעולה המבקש רישיון בניהול תיקי השקעות, ייעוץ השקעות או שיווק השקעות.

טבלה מס' 14 – העלויות הנדרשות מעולה המבקש רישיון בניהול תיקי השקעות, ייעוץ השקעות או שיווק השקעות ⁷²		
העלות	עלות בש"ח	הערות
אגרת בחינה	468	עבור כל אחת מהבחינות.
הגשת בקשה לקבלת פטור מטעמים מיוחדים מבחינה מקצועית א' או ב'	311	
רישום להתמחות	311	
הגשת בקשה לפטור מהתמחות מטעמים מיוחדים	468	
שירות מתורגמן בבחינה	1,800	בפועל הרשות מאפשרת לקבוצת נבחנים לחלוק את שירותיו של מתורגמן אחד וכך להקטין את העלות לכל אחד מהם באופן יחסי.
הגשת בקשה לקבלת רישיון	311	
אגרה שנתית לבעל רישיון יחיד שכיר המועסק בתאגיד מורשה	614	
אגרה שנתית לבעל רישיון יחיד עצמאי או שכיר המועסק בתאגיד בנקאי	1,229	

עלות הרישוי משתנה מעולה לעולה ותלויה במספר בקשות הפטור מבחינות שהגיש או בקשת פטור מטעמים מיוחדים מההתמחות, מספר הבחינות שהוא ניגש אליהן ועלות שירות מתורגמן, על כן קשה להעריך את העלויות הממוצעות לעולה.

9. סוגיות לדיון

כחלק מהדיונים שוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות מקיימת בנושא הסרת חסמים במקצועות הרישוי לעולים חדשים, התקבלו בכנסת תלויות של עולים על הקשיים בהליכי קבלת רישיון במקצועות הרישום והרישוי בישראל. לפיכך פנה מרכז המחקר והמידע של הכנסת לארגוני עולים בבקשת מידע על קשיים וחסמים כאלה והצעות כיצד אפשר להקל על העולים. להלן עיקרי הדברים שנמסרו מהארגונים.⁷³

⁷¹ עו"ד יסמין פרנקל, עוזרת ליועצת המשפטית, רשות ניירות ערך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בפברואר 2016.

⁷² שם; רשות ניירות ערך, [אגרה שנתית לרשות ניירות ערך לשנת 2016](#), 3 בינואר 2016.

⁷³ אסתר בלום, מנהלת, [מועצת ארגוני העולים בישראל](#), מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016; רוני פוקסמן, רפרנט קשרי ממשלה ומקצועות הבריאות, [ארגון "נפש בנפש"](#), מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל 16 בפברואר 2016; ד"ר מיכאל בן סעדון, [מנכ"ל ארגון "קעליטה"](#), מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל 16 בפברואר 2016.

חסמים שמקורם בביורוקרטיה הישראלית – העולה נדרש להגיש מספר רב של מסמכים ולא תמיד רשימת המסמכים הנדרשת ברורה או מתפרסמת מראש. נוסף על כך, חלק מהמסמכים הנדרשים הם מתקופות בעבר הרחוק של העולה וקשה להמציאם או לשחזרם, למשל מסמכים מתקופת לימודיו, כגון סילבוסים של קורסים, תוכניות לימוד מפורטות, עבודות גמר או דוח שעות מפורט מההתמחות. חלק מהמסמכים העולה נדרש לתרגם או לאשר אצל נוטריון על חשבונו בעלות גבוהה. בדיקת המסמכים לוקחת לעתים זמן רב וכוללת התכתבות חוזרת ונשנית בין המשרד לעולה בדרישה להשלמת מסמכים, ובתקופת הביניים העולה אינו יכול לעסוק במקצוע וגם לא לגשת לבחינת ההסמכה. בחלק מהמקרים נדרשת הקמת ועדה מקצועית ייחודית כדי לבחון את השכלתו, הכשרתו או ניסיונו של העולה, דבר שעלול לקחת זמן רב, ולעתים הדבר מוביל להחמצת מועד הבחינה המקצועית הקרובה והמתנה של חודשים רבים למועד הבא. כמו כן, חלק מהעולים חווים לעתים את המפגש עם פקידי ממשל כחוויה קשה של התנהלות מול אטימות והתעלמות מקשייהם. נוסף על כך, ההתכתבות בין העולה למשרד הממשלתי נעשית בעברית, שלעתים אינה מובנת לעולים, וגם הליך הערעור על הבחינות או החלטות הרשות והמועדים המוקצים להגשת ערעורים אלו אינם נוחים. לבסוף, ארגוני העולים ביקשו לציין את הקושי הנובע ממינועם ותדירותם הנמוכה של קורסי ההכנה לבחינות הנדרשות כתנאי לקבלת רישיון המיועדים לעולים, ואת היעדרם של מנגנוני ליווי והכוונה אישית לעולים בכל הקשור להליך קבלת הרישיון או לחיפוש מקום התמחות.

חסמים שמקורם בתוכן ההכשרה והבחינה לקבלת הרישיון – עולים בעלי ותק במקצועם דיווחו כי הם חשים שחלק ממבחני ההסמכה בודקים ידע תיאורטי ומיועדים למי שסיימו את לימודיהם לאחרונה, ואינם בודקים ידע מעשי הנובע מניסיון בעבודה בפועל. עולים רבים מתקשים במציאת מקום להתמחות בישראל, ובמקרים שבהם מדובר בעולה בעל ותק במקצוע, תקופת הניסיון הממושכת בישראל מקשה עליו להתבסס כלכלית ולכלכל את משפחתו. אשר לבחינה עצמה, חלק מהעולים אינם רגילים לבחינות עם שאלות רב-ברירתיות ("מבחן אמריקאי"), ויתר על כן, כדי לתרגם בחינה לשפה זרה נדרש לעתים מספר מינימלי של עולים, ומצד שני חלק מהעולים מלינים על רמת תרגום ירודה. עולים הדוברים שפות שאינן נפוצות מוצאים את עצמם נכשלים פעם אחר פעם בבחינה עד אשר הם רוכשים שליטה בעברית ברמה אקדמית.

חסמים הקשורים לאי-ידיעת השפה העברית – עולים רבים אינם שולטים בעברית לאחר סיום האולפן ברמה שתאפשר להם להשתלב בשוק העבודה הישראלי, להתקבל להתמחות או לעבור בהצלחה את הבחינות המקצועיות בעברית, גם אם סיימו אולפן לעברית תעסוקתית. יתר על כן, לנוכח קשיים כלכליים חלק מהעולים נאלצים להפסיק את לימודיהם באולפן כדי לפרנס את משפחתם.

* * *

במענה על פנייתנו ציינו ארגוני עולים חסמים וקשיים שבהם נתקלו עולים חדשים במקצועות רישוי ורישום ספציפיים, כמפורט להלן:

אדריכלים – בתהליך הרישוי העולים נדרשים להביא תיקי עבודות או מודלים שנבנו בתקופת לימודיהם או עיסוקם במדינות המוצא, בלי שידעו על כך מראש, ואין ביכולתם לספק חומר מסוג זה, שנותר במדינת המוצא.

עורכי-דין – לשכת עורכי-הדין אינה מאפשרת כיום לעולים חדשים הניגשים לבחינות בדיני מדינת ישראל להיעזר בעותקים של חוקי מדינת ישראל המתורגמים לאנגלית, גם אם מדובר בתרגומים מטעם גופים רשמיים במדינת ישראל. כמו כן, אין לעולים כיום קורסי הכנה לבחינות בדיני מדינת ישראל בשפות זרות, וגם אין גורם מרכזי שאפשר להפנות אליו שאלות או לקבל ממנו הבהרות והדרכה לקראת בחינות אלו. נוסף על כך, עד שנת 2015 אפשרה לשכת עורכי-הדין לעולים להשיב על שאלוני הבחינות באנגלית, ללא תשלום על התרגום, ואילו מאז שנת 2015 על תרגום מחברת הבחינה לעברית העולה נדרש לשלם סכום שעשוי להגיע עד 500 ש"ח לבחינה. עלות התרגום עשויה להצטבר כדי 4,000 ש"ח, נוסף על עלויות הרישום להתמחות ולבחינות ההסמכה, והדבר יוצר נטל כבד על עולים רבים. כמו כן, לנוכח הארכת ההתמחות לשנה וחצי, יש חשש שעולים בעלי ניסיון תעסוקתי בעריכת-דין במדינות המוצא שלהם העולים לישראל עם משפחתם לא יצליחו להתפרנס בכבוד בתקופה הממושכת הזאת על בסיס משכורת של מתמחה. במסגרת הרפורמה בבחינת ההסמכה בכתב יש מעתה פרק העוסק בכתובה משפטית, והדבר הפוגע בעולים, שעלולים להיכשל עקב קשיים בשפה העברית ולא עקב חוסר ידע וניסיון בתחום. לבסוף, אין בישראל הכרה בניסיון המשפטי שנובע מעבודת ייעוץ משפטי פנים-ארגונית (In-house) שנעשתה בחו"ל, ואילו בחלק מהמדינות ייעוץ כזה מקובל גם בהיעדר רישיון עריכת-דין. כיוון שכך, עולים שעסקו בתפקידים כאלה אינם זכאים לפטור מבחינת ההסמכה של לשכת עורכי-הדין, וניסיונם אינו מוכר.

מורים – כאמור, במסגרת מסמך זה לא נסקר הליך קבלת רישיון הוראה בישראל לעולים. עם זאת, מכיוון שהתקבלה התייחסות מארגוני העולים גם לחסמים בתחום ההוראה, יובאו להלן עיקרי הדברים: מורים עולים נדרשים לעבור קורסי הכשרה שנמשכים כשנה, ונוסף על כך הם נדרשים לשנה נוספת של ליווי מורים ותיקים לצורך היכרות עם מערכת החינוך הישראלית. אף ששנת הליווי נתפסת כחלק חיובי בהכשרתם בישראל, הלימודים בקורסי ההכשרה אינם נחווים ככאלה. יתר על כן, בחלק מהמקרים מורים עולים יכולים לעבוד במערכת החינוך ללא ההסמכה המלאה וההשתלמויות, אך במקרים אלו הם אינם זכאים למלוא התנאים הסוציאליים ונמנעים מהם גם תמריצים נוספים. לנוכח מספרם הגדול של העולים שדיווחו על היותם בעלי מקצוע בתחום ההוראה, כמפורט בטבלה 1, ייתכן שנושא זה ראוי לדיון בפני עצמו בוועדה.

הכרה בתארים זרים שאינם מוכרים על-ידי המועצה להשכלה גבוהה או משרד החינוך – בשל הבדלים במערכת ההשכלה הגבוהה בין ישראל למדינות אחרות, וכן בסוגי התארים שניתנים על-ידי מוסדות להשכלה גבוהה או בתוכניות הלימוד, יש עולים שמקצועם אינו מוכר בישראל.

* * *

כפי שצוין, ארגוני העולים התבקשו להציע דרכים להקל על העולים במקצועות הרישוי:

- שיפור רמת האולפנים ללימודי השפה העברית, הגדלתם והוספת אולפנים ייעודיים לעוסקים במקצועות מסוימים. כמו כן מוצע לאפשר לעולים להתחיל את לימודי האולפן כבר במדינת המוצא;
- פתיחת קורסים להכנה לבחינות ההסמכה במקצועות הרישום והרישוי לעולים חדשים בתדירות גבוהה יותר;
- תרגום בחינות מקצועיות לשפות זרות או מתן אפשרות לעולים להשיב על השאלונים בשפה זרה, בהקטנת עלויות התרגום שהם מחויבים בהן;
- הגמשת הקריטריונים וקיצור תהליכים ביורוקרטיים להסמכת עולים בעלי מקצועות רישוי ורישום ולהכרה בהשכלתם ובניסיונם במדינות המוצא, במיוחד אלה שיש להם ניסיון תעסוקתי בתחום הרלוונטי;

- פרסום רב יותר, גם בשפות זרות, של הקריטריונים והמסמכים הנדרשים מעולים כדי לקבל הכרה במקצועות הרישוי ממדינות מוצאם ;
- פיתוח תוכניות הסבה מקצועית וקליטה תעסוקתית לעולים חדשים, ופיתוח תוכניות לליווי צמוד והשמה של עולים חדשים בשוק התעסוקה, ובכלל זה רכישת מיומנויות לעמידה בריאיון עבודה בישראל, כתיבת קורות חיים וכיוצא באלה ;
- עידוד העסקת עולים חדשים בחקיקה, או חקיקת חוק חובת ייצוג הולם של עולים ;
- הגדלת הסיוע הכלכלי הניתן לעולים בזמן הלימודים באולפן ובזמן הלימוד לבחינות ההסמכה ותקופת ההתמחות.

מקורות

חקיקה

- [חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012.](#)
- [חוק ההתייעלות הכלכלית \(תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010\), התשס"ט-2009.](#)
- חוק החשמל, התשי"ד-1954.
- חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958.
- [חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, השתנ"ה-1995.](#)
- [חוק הרופאים הווטרינרים, התשנ"א-1991.](#)
- [חוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961.](#)
- חוק רואי-החשבון, התשט"ו-1955.
- [תקנות החשמל \(רשיונות\), התשמ"ה-1985.](#)
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967.
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישום בפנקס), התשכ"א-1960.
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי), התשס"ח-2007.
- [תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות \(בקשה לרישיון, בחינות, התמחות ואגרות\), התשנ"ז-1997.](#)
- [תקנות הרופאים הווטרינרים \(בחינות רישוי\), התשנ"א-1991.](#)
- [תקנות לשכת עורכי-הדין \(סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, ובמקצועות מעשיים\), התשכ"ג-1962.](#)
- [תקנות לשכת עורכי-הדין \(סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין זרים ובמקצועות מעשיים\), התשכ"ג-1962.](#)
- [תקנות רואי-החשבון, התשט"ז-1955.](#)
- [כללי לשכת עורכי-הדין \(רישום ופיקוח על עורכי דין זרים ואגרות\), התשע"ב-2012.](#)
- [כללי לשכת עורכי-הדין \(ידיעה בשפה העברית ואגרות בחינות בעברית, בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי-דין זרים ובמקצועות מעשיים\), התשכ"ב-1962.](#)
- [צו לשכת עורכי-הדין \(בטוחות לעניין עורך-דין זר\), התשע"ב-2012.](#)

החלטות הממשלה ופרוטוקולים של הכנסת

- החלטת הממשלה מס' 2225, [בנושא: הסרת חסמים בתעסוקת עולים בישראל](#), 23 בנובמבר 2014.
- ישיבה משותפת של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות וועדת העלייה והקליטה בנושא: רישוי מקצועות לעולים חדשים, [פרוטוקול מס' 99 מישיבת ועדת העבודה, הרווחה והבריאות, ופרוטוקול מס' 43 מישיבת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות](#), 24 בנובמבר 2015.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מסמכים ופרסומים

וייסבלאי אתי, מעמד המורה בישראל ובמדינות ה-OECD – הכשרה, הסמכה, שכר ותנאי עבודה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 באפריל 2013.

"מאירס-גיוינט-מכון ברוקדייל", המשרד לקליטת עלייה, המרכז לחקר קליטת עלייה, דפוסי השתלבות בתעסוקה של עולים חדשים בגילאי 22-64, יהודית קינג, אברהם וולדה-צדיק, ספטמבר 2006.

משרד הכלכלה והתעשייה, האגף לרישום ורישוי עיסוקים, חוברת מידע, (ללא תאריך), תאריך כניסה: 17 בפברואר, 2016.

קוד דבידוביץ' פלורה, ישום סעיפי החלטת הממשלה מס' 2225 בדבר הסרת חסמים בתעסוקת עולים בעלי מקצוע בתחום הבריאות, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 בנובמבר 2015.

רשות ניירות ערך, אגרה שנתית לרשות ניירות ערך לשנת 2016, 3 בינואר 2016.

מכתבים ושיחות טלפון

ארז גיל, יועץ בכיר למנכ"ל משרד הכלכלה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 10 בינואר 2016.

בלום אסתר, מנהלת, מועצת ארגוני העולים בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016.

בן-ברוך רויטל, יועצת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 בינואר 2016; 2 בפברואר 2016.

בן סעדון מיכאל, ד"ר, מנכ"ל ארגון "קעליטה", מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 7 בינואר 2016.

הראל ורד, רו"ח, מזכירת מועצת רואי-החשבון, משרד המשפטים, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 29 בדצמבר 2015; שיחת טלפון, 24 בפברואר 2016.

חסון אתי, מנהלת לשכת נשיא ומנכ"ל לשכת רואי-החשבון בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 7 בינואר 2016.

טוכמן רוית, ממונה תחום לשכה וקהילה, לשכת עורכי-הדין בישראל, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בינואר 2016.

כץ קלאודיה, מנהלת אגף תעסוקה, משרד העלייה והקליטה, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שיחת טלפון, 28 בפברואר, 2016.

פוקסמן רונן, רפרנט קשרי ממשלה ומקצועות הבריאות, ארגון "נפש בנפש", מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 16 בפברואר, 2016.

פנסו ורדה, מרכז מידע ורשומות, מזכירות הוועדה לעניין בחינת הרישוי הווטרינרית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 7 בינואר 2016; 21 בפברואר 2016.

פרנקל יסמין, עו"ד, עוזרת ליועצת המשפטית, רשות ניירות ערך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בפברואר 2016; שיחת טלפון, 21 בפברואר 2016.

Rahmani Lisa, Director, European Aliyah Programs, [Gvahim](#), Reply for Information Request by the Knesset Research and Information Center, Email, 18 January 2016.

אתרי אינטרנט

- לשכת עורכי-הדין בישראל, <http://www.israelbar.org.il>, תאריך כניסה : 21 בפברואר, 2016.
- מועצת רואי-החשבון, <http://www.justice.gov.il/Units/MoezetRoeiHasbon>, תאריך כניסה : 17 בפברואר 2016.
- משרד הכלכלה והתעשייה, <http://www.economy.gov.il>, תאריך כניסה : 17 בפברואר, 2016.
- משרד העלייה והקליטה, <http://www.moia.gov.il>, תאריך כניסה : 22 בפברואר, 2016.
- רשות ניירות ערך, <http://www.isa.gov.il>, תאריך כניסה : 18 בפברואר, 2016.

